

PRZEWODNIK ✚ KATOLICKI

nr 7 18.02.2024
cena 10 zł (w tym 8% VAT)
www.przewodnik-katolicki.pl

*Czas się wypełnił i bliskie jest
królestwo Boże. Nawracajcie się
i wierzcie w Ewangelię!*
Mk 1, 15

ISSN 0137-8384
07>
9 770 137 838 401

NR IND. 371521
KOD CN: 4902 90 00

NAWRACAJCIE SIĘ i wierzcie w Ewangelię

PRZEZ PUSTYNIĘ KU WOLNOŚCI

*Wielkopostny cykl
„Przewodnika”*

LITURGIA UCZY POKORY

*Dlaczego nie można
w niej zmieniać słów*

CHRZEŚCIJAŃSKI OPTYMIZM

*To nie oczekiwanie
na happy end*

SZKOŁA RÓWNYCH SZANS?

*Cicha prywatyzacja edukacji
pogłębia dysproporcje*

40 dni DO ZBAWIENIA

40 DNI Z BOGIEM,
TRIDUUM PASCHALNE

~~7,00~~
5,99 zł

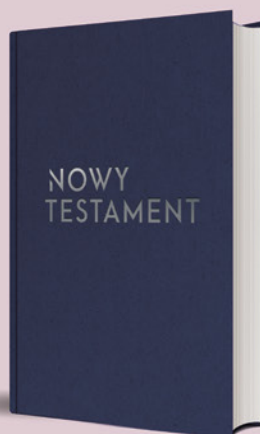
7 ROZWAŻAŃ
DROGI KRZYŻOWEJ

~~29,90~~
25,40 zł

ZACZNIJ WSZYSTKO
NA NOWO,
WIELKI POST
I ZMARTWYCHWSTANIE

~~20,00~~
7,00 zł

NOWY TESTAMENT
WYDANIE
Z INFOGRAFIKAMI

FORMAT A5	FORMAT B6
139,90	99,90
118,90 zł	84,90 zł

Święty Wojciech
księgarnia internetowa

www.swietywojciech.pl | tel. 61 659 37 55 | sklep@swietywojciech.pl

Spis treści

- 6 Wiadomości
- 8 Zdjęcie tygodnia

Liturgia i Słowo

- 10 Dobrze zacząć
MICHAŁ PALUCH OP
- 12 Czas prawdy
BP DAMIAN MUSKUS OFM

ku wolności

- 14 Dał człowiekowi wolną wolę
KS. ARTUR STOPKA

droga do życia pobożnego

- 16 Rady dobrego biskupa
ELŻBIETA WIATER

temat numeru

- 18 Liturgia uczy pokory – rozmowa
z Tomaszem Grabowskim OP
KS. WOJCIECH NOWICKI

drogami Kościoła

- 22 Pogodzić zwaśnionych braci
MICHAŁ KŁOSOWSKI

przezrocza

- 26 Potop i post
MONIKA BIAŁKOWSKA
TOMASZ BIŁKA OP

dla duszy

- 28 Optymizm wypływa
z chrześcijańskiej nadziei
WOJCIECH ŻMUDZIŃSKI SJ

sprawy polskie

- 32 Rozmowa z prof. Jackiem
Pyżalskim o zmianach, jakich
potrzebuje szkoła
WERONIKA FRĄCKIEWICZ
- 35 Równe szanse edukacyjne?
PIOTR WÓJCİK

14

TEMAT Z OKŁADKI

Nawróć się to wyjść na pustynię i stanąć w prawdzie. „Bóg prowadzi nas przez pustynię ku wolności” – to główna myśl tegorocznego orędzia papieża Franciszka na Wielki Post

FOT. EVGENY GROMOV/GETTY IMAGES

18

TEMAT NUMERU

Liturgia i sakramenty to przywileje, do których jesteśmy dopuszczeni. Ich zrozumienie wymaga czasu, co nie jest łatwe dla człowieka, który chce mieć wszystko natychmiast

bliżej świata

- 40 Niemcy: AfD zagrożeniem dla demokracji?
TOMASZ BUDNIKOWSKI

widziane z przeszłości

- 44 Ks. Franciszek Labelle – pionier w Quebecu
JACEK BORKOWICZ

blisko siebie

- 46 Tęskniąc za walkmanem i tamagotchi
ANGELIKA SZELAŃGOWSKA-MIRONIUK

kultura i czas wolny

- 50 Prowokacja Gerharda Richtera
NATALIA BUDZYŃSKA
- 52 Szymanowski wymyślony na nowo
MARTA SZOSTAK
- 55 Recenzje

bez owijania

- 62 O. Adam Żak SJ o pomocy skrzywdzonym wykorzystaniem seksualnym
MAŁGORZATA BILSKA

Kościół lokalny

- 56 archidiecezja gnieźnieńska
- 58 metropolia poznańska
- 60 diecezja bydgoska

felietony

- 38 Czasy światowego niepokoju
MICHAŁ SZUŁDRZYŃSKI
- 39 Pasja twittowania musiała się zemścić
PIOTR ZAREMBA
- 43 Powołania: mniej paniki, więcej nadziei
TOMASZ KRÓLAK
- 54 Dziennikarze na wojnie
NATALIA BUDZYŃSKA

Szukaj nas na:

Idziemy na pustynię

KS. WOJCIECH NOWICKI
redaktor naczelny

Repetito mater studiorum est. Zgodnie z tą starą łacińską sentencją dobrze jest u progu Wielkiego Postu przypomnieć, po co on w ogóle jest. Najgorzej bowiem przyzwyczaić się do utartych schematów. Trochę jak kaznodzieja z długim stażem, który zaglądając do lekcjonarza, mówi: A, znam ten fragment, już wiem, co powiem.

A jednak natura słowa Bożego, ale też i liturgii, która jest jego nośnikiem, jest taka, że tu nic nigdy nie jest takie samo, choć na pozór na takie wygląda. Przede wszystkim my nie jesteśmy tacy sami, jak chociażby przed rokiem w tym

mogą, ale nie muszą być przydatne i w tym roku. Dobrze by było, gdybyśmy nie działali z automatu.

Żeby dobrze postanowienia dobrać, trzeba najpierw nabrać perspektywy. Papież Franciszek orędzie na Wielki Post tytułuje: „Bóg prowadzi nas przez pustynię ku wolności”. Tak jak Duch wyprowadził Jezusa na pustynię, by był kuszony, tak i nas Bóg prowadzi, aby nas skonfrontować. Trochę jak w szkole (przy całej świadomości ułomności porównań) – co jakiś czas przychodzi moment weryfikacji tego, czego się uczylimy. Konfrontacja jest więc czasem próby, czasem naszego wyboru.

z Ojcem, ma do dyspozycji słowo Boga, wie też, czego chce.

Wiedzieć, czego chcemy – to kluczowe, by okres Wielkiego Postu przyniósł spodziewane efekty. A przynajmniej by zwiększyć na to szanse. Perspektywą jest Wielkanoc. To, co Franciszek nazywa wolnością. Wyzwoleni z grzechu jesteśmy ludźmi wolnymi. Możemy nie wybierać grzechu. Tych kilka tygodni przed Wielkanocą to właśnie czas, by przyrzeć się swoim zniewoleniom. Co nie pozwala mi korzystać z wolności dziecka Bożego? Gdzie brakuje mi wolności, która jest darem od Boga? Właściwa diagnoza to dobry krok w stronę uzdrowienia. Teraz trzeba dobrać właściwe lekarstwo. Kościół proponuje dobre połączenie postu, modlitwy i jałmużny. Warto je tak dopasować do swoich potrzeb, abyśmy po okresie Wielkiego Postu faktycznie się zmienili. Nie na chwilę, ale na stałe. Byśmy uwolnili się od tego, co niepotrzebne, i wraz z radością paschalną mogli również doświadczać ofiarowanej wolności.

W tym celu, jako w wędrówce przez pustynię ku wolności, proponujemy naszym Czytelnikom dwa cykle. Jeden, ks. Artura Stopki, bezpośrednio odnosi się do myśli zawartych w papieskim orędziu. Drugi, Elżbiety Wiater, to zaktualizowana propozycja z przełomu XVI i XVII wieku, czyli rady świętego biskupa Franciszka Salezego, autora słynnej *Filotei*, jak żyć dobrze. To znaczy: wierząc Ewangelii, stawać się coraz lepszym, czyli nawracać się. Ostatecznie to zdanie otrzymujemy na początku Wielkiego Postu jako wskazówkę na ten czas. Choć nie tylko na ten, skoro to pierwsze słowa wypowiedziane przez Jezusa w Markowej redakcji Ewangelii i są programem Jego nauczania.

Podjęte przed rokiem postanowienia mogą, ale nie muszą być przydatne i w tym roku. Dobrze by było, gdybyśmy nie działali z automatu

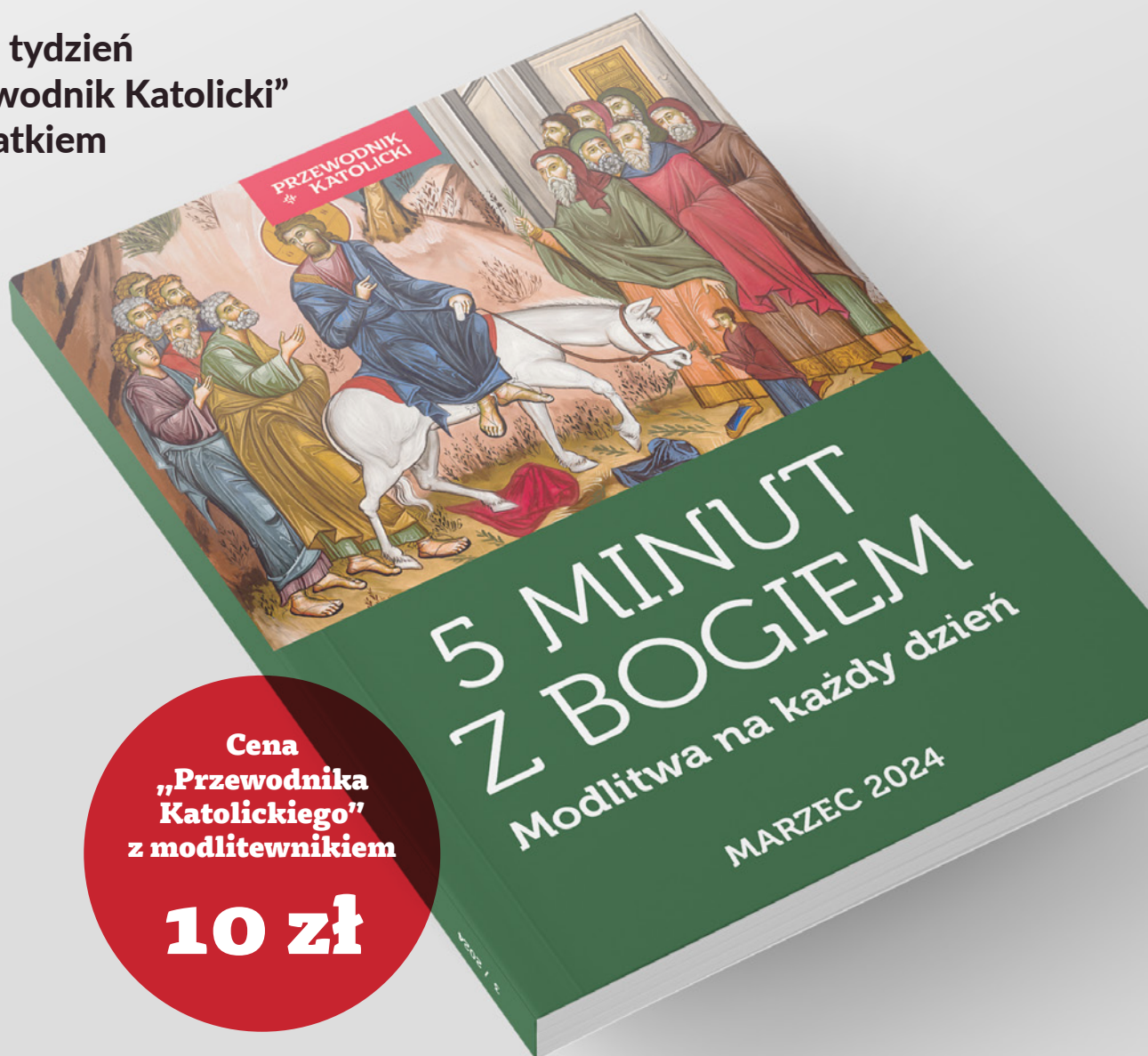
samym czasie. A Bóg mówi do nas tu i teraz, nie do nas z przeszłości ani do nas z przyszłości. Nie mówi do człowieka, który nie istnieje, ani do naszego wyobrażenia o sobie. Mówi do nas w tej konkretnej sytuacji, w której jesteśmy, z tym bagażem naszego doświadczenia, stanem ducha, emocji, psychiki.

To dlatego do Wielkiego Postu trzeba podejść ze świeżością. Zapytać, co on ma wnieść w moje życie dzisiaj? Dlatego podjęte przed rokiem postanowienia

Co ważne, nie my sami mamy siebie wystawiać na pokusę. Wszak modlimy się codziennie: „i nie wódz nas na pokuszenie”. Mamy zaufać Temu, który nas zna i bez którego nic się nie dzieje; który wie, czy dopuszczona na nas pokusa jest przez nas do udźwignięcia. Jezus doświadcza pokusy, czyli konfrontuje się z innymi możliwościami, które przedstawia mu Szatan. Nie jest jednak w tej konfrontacji sam. Wiedziony przez Ducha jest w doskonałej komunii

Zmień swój dzień na lepszy. Zacznij od „5 minut z Bogiem”.

Już za tydzień
„Przewodnik Katolicki”
z dodatkiem

Cena
„Przewodnika
Katolickiego”
z modlitewnikiem

10 zł

Rozważania i modlitwa na każdy dzień marca
dostępne również w aplikacji

5
minut

POBIERZ Z
App Store

POBIERZ Z
Google Play

I niedziela Wielkiego Postu

18 lutego 2024

Dobrze zacząć

Opowieść św. Marka o kuszeniu Jezusa jest najbardziej zwięzła. Jest w niej tylko lapidarne stwierdzenie faktów. Pozwala to odkryć elementy opowieści, które łatwo nam umykają, gdy pochylamy się nad bardziej rozbudowanymi relacjami.

Zauważmy najpierw miejsce kuszenia w historii Jezusa – następuje ono tuż po chrzcie w Jordanie, a przed rozpoczęciem publicznej działalności. Stanowi więc czas dojrzewania w milczeniu, poście i wśród doświadczeń, do następujących potem wydarzeń. Narzuca się pytanie, czy my też potrafimy dać sobie czas, by podobnie dorastać do wyzwania? Przez Wielki Post, rekolekcje, dni skupienia Kościół chce nas uczyć naśladować mądrość Jezusa, który przed rzuceniem się w wir głoszenia robi niejako krok wstecz.

Uderza też, że ten krok wstecz czyniony jest przez Jezusa pod wpływem Ducha. W wersji Marka jest to szokująco wyrażone: Duch dosłownie „wyrzuca” (gr. *ekballei*) Jezusa w pustkowie. Czasem komentatorzy zwracają uwagę, że należy z tego wyciągać wnioski, iż nikt na niebezpieczeństwo pokus nie powinien wystawiać się sam. Naszym zadaniem jest ich unikać. To Duch Boży wie, kiedy

i jak nas z nimi skonfrontować, dając oczywiście zawsze łaskę do tego, by im sprostać.

Relacja Marka podkreśla też, że Jezus spędza czas na pustyni w towarzystwie zwierząt i aniołów. Ciekawie komentował ten fakt św. Beda, odnosząc go z jednej strony do dwóch natur – boskiej i ludzkiej – Jezusa, z drugiej zaś dostrzegając w nim inspirację dla nas: „Chrystus mieszka wśród dzikich zwierząt jako człowiek, ale jako Bóg korzysta z posługi aniołów. Tak więc, gdy w samotności świętego życia znosimy z nieskazitelnym umysłem bestialskie manery ludzi, zasługujemy na posługę aniołów...”.

Kuszenie trwa 40 dni i 40 nocy. Interesująco oświetlają ten fakt liturgiczne czytania. Potop – po którym następuje przymierze noachickie – trwa przez 40 dni (por. Rdz 7, 17, pierwsze czytanie), powinniśmy go zaś odczytywać jako zapowiedź ocalenia przez wodę, które dokonuje się w chrzcie zanurzającym nas w Chrystusa (drugie czytanie). Kuszenie okazuje się zatem oczywistym etapem drogi prowadzącej do odnowy przymierza – zbawienia, to znaczy pełni życia w przyjaźni z Bogiem.

CHWILA REFLEKSJI
Czy w moim kalendarzu jest miejsce na czas pustyni?

MICHAŁ PALUCH OP

Czytanie z Księgi Rodzaju Rdz 9, 8–15

Tak rzekł Bóg do Noego i do jego synów: «Oto Ja zawieram przymierze z wami i z waszym potomstwem, które po was będzie; z wszelką istotą żywą, która jest z wami: z ptactwem, ze zwierzętami domowymi i polnymi, jakie są przy was, ze wszystkimi, które wyszły z arki, z wszelkim zwierzęciem na ziemi. Zawieram z wami przymierze, tak iż nigdy już nie zostanie zgładzona wodami potopu żadna istota żywa i już nigdy nie będzie potopu niszczącego ziemię». Po czym Bóg dodał: «A to jest znak przymierza, które Ja zawieram z wami i każdą istotą żywą, jaka jest z wami, na wieczne czasy: Łuk mój kładę na obłoki, aby był znakiem przymierza między Mną a ziemią. A gdy rozciągnę obłoki nad ziemią i gdy ukaże się ten łuk na obłokach, wtedy wspomnę na moje przymierze, które zawarłem z wami i z wszelką istotą żywą, z każdym człowiekiem; i nie będzie już nigdy wód potopu na zniszczenie żadnego istnienia».

Czytanie z Pierwszego Listu św. Piotra Apostoła 1 P 3, 18–22

Najdrożsi: Chrystus raz jeden umarł za grzechy, sprawiedliwy za niesprawiedliwych, aby was do Boga przyprowadzić; zabity wprawdzie na ciele, ale powołany do życia przez Ducha. W Nim poszedł ogłosić zbawienie nawet duchom zamkniętym w więzieniu, niegdyś nieposłusznym, gdy za dni Noego cierpliwość Boża naczekiwała, a budowana była arka, w której niewielu, to jest osiem dusz, zostało uratowanych przez wodę.

Teraz również zgodnie z tym wzorem ratuje was ona we chrzcie nie przez obmycie brudu cielesnego, ale przez zobowiązanie dobrego sumienia wobec Boga – dzięki zmartwychwstaniu Jezusa Chrystusa. On jest po prawicy Bożej, gdyż poszedł do nieba, gdzie poddani Mu zostali aniołowie i Władze, i Moce.

Słowa Ewangelii według św. Marka Mk 1, 12-15

Duch wyprowadził Jezusa na pustynię. A przebywał na pustyni czterdzieści dni, kuszony przez Szatana, i był ze zwierzętami, aniołowie zaś Mu służyli.

Gdy Jan został uwięziony, Jezus przyszedł do Galilei i głosił Ewangelię Bożą. Mówił: «Czas się wypełnił i bliskie jest królestwo Boże. Nawracajcie się i wierzcie w Ewangelię!».

**Ivan Kramskoy (1837–1887),
Chrystus na pustyni (1872).**
Autor pracował nad dziełem wiele lat, inspiracji szukał zarówno w europejskich galeriach, jak i w pustynnych, skalistych regionach Krymu

KALENDARZ LITURGICZNY

PONIEDZIAŁEK 19 lutego Kpł 19, 1-2.11-18 | Mt 25, 31-46

WTOREK 20 lutego Iz 55, 10-11 | Mt 6, 7-15

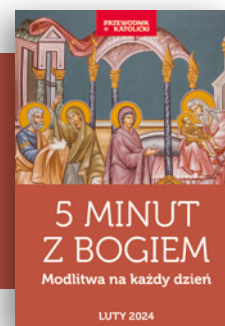
ŚRODA 21 lutego Jon 3, 1-10 | Łk 11, 29-32

CZWARTEK 22 lutego święto Katedry św. Piotra Apostoła
1 P 5, 1-4 | Mt 16, 13-19

PIĄTEK 23 lutego Ez 18, 21-28 | Mt 5, 20-26

SOBOTA 24 lutego Pwt 26, 16-19 | Mt 5, 43-48

Codzienny komentarz do Ewangelii znajdziesz w modlitewniku **5 minut z Bogiem** dołączanym do „Przewodnika Katolickiego” w ostatnią niedzielę miesiąca

Liturgia uczy pokory

Trzeba uchwycić właściwą perspektywę. Liturgia i sakramenty to przywileje, do których jesteśmy dopuszczeni. Ich zrozumienie wymaga czasu, co nie jest łatwe dla człowieka, który chce mieć wszystko natychmiast – mówi **Tomasz Grabowski OP**

ROZMAWIA KS. WOJCIECH NOWICKI, redaktor naczelny

Watykan przypomina, że ksiądz nie może dobrowolnie zmieniać słów w liturgii. Dlaczego?
– Zaczniemy od sakramentów. Sakramenty to sposób działania Boga w świecie, co do którego mamy mieć pewność, że jest rzeczywistym działaniem Boga. Kiedy ich udzielamy, faktycznie Pan Bóg stwarza łaskę, czyli wprowadza swoje działanie w świat. Żeby zachować ten poziom pewności, sakrament musi być sprawowany według tego, co zostało określone przez Kościół. Pan Jezus nie zostawił nam rytu sakramentów. Kościołowi dał władzę ich ustalania. Tylko wtedy, kiedy przestrzegamy ustalonego rytu, mamy pewność, że Bóg wprowadza swoje działanie w nasze życie. Czyli udziela łaski. Dotyczy to zarówno tego, co nazywamy materią sakramentu, czyli elementów stworzonych wykorzystywanych w trakcie rytuału, jak i słów, które wypowiadamy. Kiedy według własnego uznania zaczynamy modyfikować ryt sakramentów, nie tylko rezygnujemy z pewności, że Bóg działa. Więcej, sakrament przestaje być sakramentem – narzędziem, którym Bóg się posługuje.

A jednak Bóg nie jest ograniczony w swoim działaniu do naszych rytuałów. Dlaczego więc mielibyśmy stracić pewność jego działania, skoro gromadzimy się w Jego imię?

– Pewność wynika z samej struktury liturgii. To jest jedyne takie działanie Kościoła (ściśle rzecz biorąc jest jeszcze drugie, podobne, o którym mo-

